

Křepelka, F.: Právo zdravotnického výzkumu*

Svazek JUDr. Filipa Křepelky PhD z Právnické fakulty MU v Brně je užitečnou právníkou příručkou pro lékaře zdravotnických zařízení, kteří se podílejí na výzkumu a jmenovitě na klinických studiích účinnosti nových léků a terapeutických postupů. Autor v něm přehledně excerpuje a krátce komentuje všechny zákony, zákonné předpisy a ostatní právní normy, které v současném období (dle stavu k 1. 1. 2005) tvoří právní pozadí i eticky vymezující rámec, závazný pro tuto činnost v České republice. Jejich zdrojem jsou jak domácí právní předpisy, tak normy Evropské unie, jež při mnoha příležitostech porovnává se současnými normami platnými v jiných zemích Unie. (Jistě není náhodou, že z těchto srovnání hodnot český právní řád vychází namnoze nepříznivě.)

Už v úvodních státech autor vysvětluje synergické vztahy, ale i rozdíly mezi normami etickými a právními, byť jeho definice etiky je viděna právě jen právníkým zrakem. Danou látku probírá v 26 krátkých kapitolách a vyvozuje z nich aktuální závěry, jež pak tvoří kapitolku závěrečnou, po níž ještě následuje taxativní přehled citovaných právních norem, přehled současné zahraniční i české literatury k dané tematice i přehled zúčastněných Internetových stránek - a anglické Summary. (Žádoucí by byl věcný rejstřík.) Kapitoly jsou členěny do odstavců, věnovaných jednotlivým aspektům probírané tematiky.

Text - jako každá právní norma - se čte obtížně, právníký jazyk je vzdálen hovorovému. Nadto přináší i odborné výrazy mimo právníkou literaturu neznámé, takže čtenář-laik musí připustit, že může jít o chybu tisku; např. termín „zbožový“ (= vztahující se ke zboží) nebo „přímus“ („institut smluvního přímusu“). Tuto možnost je nutno připustit tím spíše, že text se tiskovými chybami opravdu hemží; mj. je nutno vstříbat téměř zásadně nesprávné pádové tvary vztažného zájmena „jenž, jež“ i dlouhá souvětí, kde věty na 10 řádcích nejsou výjim-

kou. Povážlivé jsou rovněž české překlady odborných termínů z angličtiny (z nichž ovšem nelze vinit autora): např. „investigator“ je pro právníkou literaturu „zkoušející lékař“. Co si s tímto termínem počne lékař působící na lékařské fakultě? (To je ovšem jen další doklad izolovanosti právníkého světa od světa obyčejných lidí.) Náročnější už je přijmout argument, že člověk je subjektem zdravotnického výzkumu, nikoliv objektem, „aby bylo co nejdůrazněji odmítnuto pojmání člověka jako objektu výzkumu“. Ne zcela koncepční je také nedostatečné odlišování významu adjektiv „zdravotní“ a „zdravotnický“.

Nicméně dočte-li čtenář-lékař či biomedicínský pracovník až do konce, shledá, že je rád, má-li tento svazek v knihovně. Jde vskutku o příručku prospěšnou pro spolehlivou obecnou orientaci v právních aspektech jeho aktivity v klinickém testování. Škoda, že pro vytvoření tohoto svazku autor-právník nespojil své síly s autorem-lékařem. Ten by mu určitě pomohl rozšířit a aktualizovat tematický obzor této knížky právě o aspekty z lékařského hlediska dnes zvláště citlivé, jako je současný stav grantového výzkumu v rezortu ministerstva zdravotnictví nebo problém snah zadavatelů (sponzorů) o korupci „zkoušejících lékařů“. Je také těžko uvěřitelné, že naše etické a právní normy „zdůrazňují přednost jednotlivce před celospolečenskými, obecnými zájmy“.

Protože lze očekávat, že po tomto slibném začátku bude autor ve vhodných odstupech vydávat aktualizovaná vydání, lze mu pro ně autorskou spolupráci zkušeného lékaře doporučit.

JAN ŠMARDA

* Masarykova univerzita, Brno 2004,
166 stran